

Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre tham gia xây dựng chính quyền hiện nay

ThS. NGUYỄN THỊ TUYẾT LOAN

Trường Chính trị tỉnh Hậu Giang; Email: tloan9025@gmail.com

Tóm tắt: Thời gian qua, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre đã tích cực thực hiện chức năng tham gia xây dựng chính quyền, góp phần thực hiện hiệu quả nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững an ninh, quốc phòng và sự phát triển của tỉnh. Tuy nhiên, trên thực tế, việc triển khai hoạt động tham gia xây dựng chính quyền của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre vẫn còn một số hạn chế, đòi hỏi phải thực hiện đồng bộ các giải pháp nhằm phát huy vai trò của tổ chức này trong tham gia xây dựng chính quyền trong sạch, vững mạnh, thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của mình và đáp ứng yêu cầu chính đáng và niềm tin của nhân dân.

Từ khóa: Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; xây dựng chính quyền; tỉnh Bến Tre.

1. Thực trạng Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre tham gia xây dựng chính quyền hiện nay

Thực hiện chủ trương của Trung ương và Tỉnh ủy Bến Tre, trong những năm qua, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh luôn tích cực tham gia công tác xây dựng chính quyền, góp phần thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, văn hóa, giữ vững quốc phòng, an ninh và sự phát triển chung của địa phương. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam luôn quan tâm thực hiện, thường xuyên phối hợp với các tổ chức thành viên và các ngành chức năng tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật trong nhân dân bằng nhiều hình thức phù hợp với tình hình thực tế của đơn vị, địa phương. Chỉ tính riêng năm 2023, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp tỉnh Bến Tre đã tổ chức tuyên truyền 3.768 cuộc, với 192.168 lượt người được tiếp cận thông tin⁽¹⁾. Bên cạnh đó, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trực tiếp tuyên truyền, giải thích giúp cho người dân nắm, hiểu và thực hiện đúng quy định pháp luật. Qua tuyên truyền từng bước nâng cao về nhận thức và ý thức chấp hành pháp luật của người dân, hạn chế các hành vi vi phạm pháp luật, góp phần thực hiện có hiệu quả các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Hoạt động giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã góp phần cùng chính quyền triển khai, thực hiện tốt các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước có liên quan đến quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân, các nội dung giám sát hằng năm được cấp ủy cùng cấp thống nhất phê duyệt và được Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp triển khai thực hiện đạt hiệu quả.

Trong năm 2023, Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh đã tổ chức giám sát 363 cuộc (cấp tỉnh: 16 cuộc, cấp huyện: 57 cuộc, cấp xã: 296 cuộc) các nội dung có liên quan đến quyền, lợi ích hợp pháp chính đáng của nhân dân⁽²⁾. Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh đã tổ chức phản biện xã hội 210 cuộc (cấp tỉnh: 25 cuộc, cấp huyện: 20 cuộc, cấp xã: 165 cuộc) đối với dự thảo nghị quyết, quyết định, đề án, chương trình, kế hoạch của cấp ủy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân cùng cấp⁽³⁾, đặc biệt là 100% Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp xã thực hiện ít nhất 01 cuộc phản biện xã hội⁽⁴⁾. Qua phản biện đã được các đơn vị đề nghị phản biện tiếp thu, ghi nhận, chỉnh sửa dự thảo văn bản, góp phần cho việc hoạch định các chủ trương, chính sách, đề án, kế hoạch phù hợp, khả thi, tạo sự đồng thuận cao trong nhân dân.

Trong thời gian qua, với trách nhiệm của mình, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre tiếp tục triển khai nhiều hoạt động thiết thực tham gia thực hiện tương đối tốt Quy chế dân chủ cơ sở tại địa phương. Cơ quan Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh đều cử 01 lãnh đạo tham gia Ban Chỉ đạo thực hiện quy chế dân chủ của cấp mình, đồng thời thực hiện tốt công tác tham mưu cho cấp ủy cùng cấp về thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở tại cơ quan, đơn vị, địa phương. Đồng thời, Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã phối hợp tổ chức cho đại biểu Quốc hội khóa XV và đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021 - 2026 tiếp xúc cử tri 1.232 cuộc, với 61.622 lượt cử tri dự và tham gia phát biểu 4.843 ý kiến trên tất cả các lĩnh vực kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh⁽⁵⁾...

tổng hợp ý kiến gửi về cơ quan chức năng theo quy định. Qua đó, người dân được trình bày ý kiến, đề xuất của mình với đại biểu Quốc hội, các bộ, ngành Trung ương, lãnh đạo địa phương có các chủ trương, chính sách phù hợp, kịp thời để nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho người dân.

Hoạt động tiếp xúc cử tri của các đại biểu dân cử được Mặt trận Tổ quốc Việt Nam không ngừng cải tiến, từng bước nâng cao chất lượng. Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh đều tham dự đầy đủ các buổi tiếp công dân của lãnh đạo cấp ủy, chính quyền cùng cấp theo quy định. Tại cơ quan Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh và các huyện, thành phố đều niêm yết lịch, nội quy tiếp công dân và bố trí nơi tiếp công dân phù hợp. Năm 2023, Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh đã tiếp 297 lượt công dân đến cơ quan để phản ánh, trình bày những vấn đề bức xúc; nhận 121 đơn, chuyển 71 đơn đến các cơ quan chức năng xem xét giải quyết theo thẩm quyền; đồng thời theo dõi, giám sát việc giải quyết đơn sau khi chuyển, có phản hồi cho công dân theo quy định⁽⁶⁾.

Bên cạnh đó, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tiếp tục triển khai thực hiện Quy định số 124-QĐ/TW ngày 02/02/2018 của Ban Bí thư về giám sát Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của người đứng đầu, cán bộ chủ chốt và cán bộ, đảng viên trong thực hiện nhiệm vụ, đây cũng là một cơ chế quan trọng tạo điều kiện thuận lợi cho người dân, cán bộ Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và đoàn thể các cấp tham gia giám sát, góp ý xây dựng Đảng, chính quyền. Năm 2023, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh tham gia đóng góp ý kiến đối với 502 dự thảo văn bản quy phạm pháp luật, kế hoạch, chương trình, nghị quyết của các cấp ủy đảng và chính quyền cùng cấp⁽⁷⁾, góp phần xây dựng hoàn thiện các cơ chế, chính sách, quy định của cấp ủy, chính quyền có liên quan thiết thực đến quyền, lợi ích và đời sống của nhân dân, triển khai thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội tại đơn vị, địa phương. Việc tổ chức đối thoại trực tiếp giữa người đứng đầu cấp ủy, chính quyền với nhân dân được tổ chức thường xuyên, dân chủ. Ngoài ra, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam thực hiện giám sát thường xuyên đối với cán bộ, công chức, viên chức, đại biểu dân cử trong thực thi chức trách, nhiệm vụ được giao; giám sát về phẩm chất, đạo đức lối sống, mối quan hệ nơi cư trú, từ đó có những ý kiến góp ý, phản ánh mang tính xây dựng để

đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, đại biểu dân cử thực hiện ngày càng tốt hơn nhiệm vụ được giao.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, việc triển khai hoạt động tham gia xây dựng chính quyền của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre vẫn còn một số hạn chế. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh chưa thật sự phát huy hết vai trò, trách nhiệm của mình trong xây dựng chính quyền, hiệu quả tham gia xây dựng chính quyền chưa thật rõ nét; công tác tuyên truyền, vận động ở một số nơi chưa thường xuyên, triển khai thiếu linh hoạt. Sự đồng thuận của một bộ phận nhỏ người dân trong thực hiện một số công trình, dự án trọng điểm của tỉnh chưa cao⁽⁸⁾. Chưa gắn kết tốt hoạt động giám sát và phản biện xã hội với hoạt động tham gia xây dựng chính quyền. Việc huy động các lực lượng tư vấn, cộng tác viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam còn lúng túng, chưa hình thành cơ chế rõ ràng□

Nguyên nhân của những hạn chế trên là do nhận thức của một số cấp ủy, chính quyền, cán bộ, đảng viên về vai trò, nhiệm vụ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tham gia xây dựng chính quyền chưa đầy đủ và toàn diện, mới chỉ đơn thuần cho rằng, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là một tổ chức có chức năng vận động quần chúng mà chưa nhận thức đầy đủ về quyền và trách nhiệm của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong tham gia các lĩnh vực thuộc tổ chức và hoạt động của bộ máy nhà nước. Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân ở một số địa phương trong tỉnh chưa chủ động lấy ý kiến của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam về dự kiến các chủ trương, kế hoạch công tác; những vấn đề mới, khó, ý kiến còn khác nhau, nhất là những vấn đề liên quan trực tiếp đến quyền lợi của người dân. Cơ chế pháp lý và chính sách đảm bảo cho Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tham gia xây dựng chính quyền chưa đầy đủ, chưa đồng bộ. Năng lực của một số cán bộ chuyên trách công tác Mặt trận chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ; trình độ, năng lực, kỹ năng tổ chức, vận động quần chúng tham gia xây dựng chính quyền còn hạn chế□

2. Một số giải pháp phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre tham gia xây dựng chính quyền thời gian tới

Một là, nâng cao nhận thức của các cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các thành viên của Mặt trận và nhân dân trong tỉnh về vai trò, nhiệm vụ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tham gia xây dựng chính quyền.

Nâng cao nhận thức và trách nhiệm, sự quyết liệt vào cuộc của các cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận

Tổ quốc Việt Nam, các thành viên của Mặt trận và nhân dân trong tỉnh trong thực hiện Quyết định số 218-QĐ/TW ngày 12/12/2013 của Bộ Chính trị ban hành quy định về việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội và nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, nhất là sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của cấp ủy, sự tích cực phối hợp, tạo điều kiện và quyết liệt chỉ đạo, tổ chức thực hiện của chính quyền, xác định việc thực hiện Quyết định số 218-QĐ/TW là nhiệm vụ trọng tâm trong chương trình công tác hằng năm của cấp ủy, chính quyền. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cần phối hợp chặt chẽ với chính quyền xây dựng kế hoạch, hướng dẫn phù hợp với tình hình đơn vị, địa phương; triển khai thực hiện đồng bộ, đảm bảo hiệu quả, tránh hình thức, phát huy dân chủ trong nhân dân.

Hai là, các cấp ủy, chính quyền cụ thể hóa nghị quyết, quyết định của Đảng, Nhà nước và Tỉnh ủy Bến Tre về xây dựng chính quyền phù hợp với đơn vị, địa phương để Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh xác định nội dung trọng tâm, phương thức tham gia xây dựng chính quyền và tổ chức thực hiện.

Các cấp ủy, chính quyền phải kịp thời cụ thể hóa văn bản chỉ đạo sát hợp với tình hình thực tế của đơn vị, địa phương; đồng thời quan tâm chỉ đạo và tạo điều kiện để Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tham gia góp ý xây dựng chính quyền. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cần nắm bắt kịp thời dư luận xã hội, tập hợp ý kiến, nguyện vọng của nhân dân, xác định đúng những vấn đề mà nhân dân quan tâm, bức xúc; những yêu cầu cấp bách của việc củng cố, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các cơ quan chính quyền để lên kế hoạch triển khai. Cùng với việc xác định đúng nội dung trọng tâm, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cần lựa chọn phương thức tham gia xây dựng chính quyền phù hợp.

Ba là, kiện toàn tổ chức bộ máy, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam từ tỉnh đến cơ sở.

Tổ chức bộ máy của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh phải được củng cố, thể hiện đúng tính liên hiệp rộng rãi về tổ chức, tính quần chúng sâu sát trong hoạt động thực tiễn; thực hiện thống nhất trong hoạt động giữa các thành viên, phối hợp chặt chẽ với chính quyền cùng cấp. Ngoài tổ chức đảng, các tổ chức chính trị - xã hội, đối với các hội quần chúng khác, tùy theo đặc điểm riêng từng hội, cần linh hoạt bố trí đại diện tham gia Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mở rộng các ủy viên là đại diện cho các tổ chức kinh tế, xã hội,

các cá nhân tiêu biểu trong các tầng lớp nhân dân, các dân tộc, tôn giáo. Đồng thời, xây dựng đội ngũ cán bộ Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, nhất là cán bộ chủ chốt đủ phẩm chất, năng lực, uy tín ngang tầm nhiệm vụ, đáp ứng tốt yêu cầu tham gia xây dựng chính quyền.

Bốn là, chú trọng đổi mới phương thức phối hợp giữa Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và chính quyền cùng cấp, các cơ quan nhà nước trong hoạt động lấy ý kiến tham gia xây dựng chính quyền.

Nâng cao chất lượng, hiệu quả các hội nghị gặp gỡ, tiếp xúc cử tri, đối thoại giữa người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và đại diện nhân dân, tập trung vào các vấn đề khó khăn, vướng mắc của từng đơn vị, địa phương và những vấn đề mà cử tri quan tâm. Thực hiện nghiêm việc cung cấp thông tin, tài liệu liên quan đến nội dung cần lấy ý kiến góp ý của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; tiếp nhận, xử lý và phản hồi các ý kiến góp ý theo quy định, nhất là giải quyết, xử lý các trường hợp sai phạm và những vấn đề còn vướng mắc qua hoạt động góp ý.

Năm là, tiếp tục đổi mới công tác nắm bắt dư luận xã hội và tình hình nhân dân; nâng cao chất lượng công tác tập hợp, tổng hợp ý kiến, kiến nghị của cử tri và nhân dân.

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp trong tỉnh cần chủ động, tích cực nắm bắt dư luận xã hội và tình hình nhân dân, kịp thời phát hiện những vấn đề nảy sinh, tiềm ẩn, những băn khoăn, bức xúc trong nhân dân để tham gia xây dựng chính quyền. Phát huy trách nhiệm, vai trò của các tổ chức thành viên, Ủy viên Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Ban Công tác Mặt trận trong công tác tuyên truyền, vận động trực tiếp tại địa bàn khu dân cư, nhất là các công trình trọng điểm của tỉnh, của địa phương, giải quyết các vấn đề nổi cộm, bức xúc ngay khi mới phát sinh, góp phần đảm bảo ổn định chính trị, trật tự, an toàn xã hội./.

(1), (5), (6), (7) Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre (2023), *Thông báo số 409/TB-MTTQ-BTT về Công tác Mặt trận tham gia xây dựng chính quyền năm 2023*, tr.2, 5, 5, 6.

(2), (3) Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre (2023), *Thông báo số 409/TB-MTTQ-BTT về Công tác Mặt trận tham gia xây dựng chính quyền năm 2023*, tr.3, 3 - 4.

(4), (8) Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Bến Tre (2023), *Báo cáo số 1025/BC-MTTQ-BTT về kết quả công tác Mặt trận năm 2023, chương trình phối hợp và thống nhất hành động năm 2024*, tr.16, 16.